

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ*

*az államháztartás központi alrendszerének
2013. évi helyzetéről*

2014. január

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének 2013. évi előzetes hiánya 929,2 milliárd forintra teljesült. A Kormány várakozásaihoz képest is kedvezőbben alakultak a központi költségvetés december végi pénzforgalmi adatai. A 2013. évi előzetes pénzforgalmi bevételi és kiadási szám adatok alátámasztják, hogy teljesülni fog a 2013. évi 3% alatti uniós módszertan szerinti hiánycél.

Az államháztartás központi alrendszerén belül a központi költségvetés 979,7 milliárd forintos deficittel, az elkülönített állami pénzalapok 50,5 milliárd forintos szufficittal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig nullszaldósan zárták a 2013. évet.

A Kormány intézkedéseinek nyomán 2012-ben és a 2013. évben is a bevételi és a kiadási oldalt is jelentősen befolyásoló változások történtek. Néhány adónemből származó bevételi előirányzat csökkent, bizonyos adónemek megszűntek, illetve módosultak, másrészt új adónemek kerültek bevezetésre. Kiadási oldalon pedig az önkormányzati feladatok és azok finanszírozása több területen átkerült az államháztartás központi alrendszerébe.

A 2013. év költségvetési évet két folyamat határozta meg. Az év első felében Magyarország ellen még túlzott deficit eljárás folyt. Az eljárás lezárása érdekében a Kormány tavasszal – noha nem értett egyet az Európai Bizottság makrogazdasági előrejelzéseivel – az államháztartási egyenleg javítását célzó intézkedésekről döntött. Ezen intézkedések két meghatározó eleme az állami működési kiadások csökkentése (pl. zárolás) és a pénzügyi tranzakciós illetékből származó bevétel-elmaradás pótlása volt. Az év második felében – a túlzott deficit eljárás lezárása után és az az egyre kedvezőbb makrogazdasági adatok alapján – az állam takarékos működése mellett sor kerülhetett több új kiadási tétel teljesítésére (pl. pedagógus-béremelés, felsőoktatási támogatások növelése, új EU Önerő Alap létrehozása, egészségügyi intézmények plusz-támogatása), illetve a zárolások és az egyenleg-javítások célzott mérséklésére.

Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege így összességében jóval kedvezőbben alakult a módosított törvényi előirányzathoz képest a 2013. évre eredetileg tervezettnél feltehetően magasabb gazdasági növekedés és alacsonyabb infláció mellett.

Központi költségvetés

A központi költségvetés 2013. évi bevételei az előző év azonos időszakához képest közel 1564 milliárd forinttal kedvezőbben alakultak. A magasabb teljesülés háttérében egyrészt egyes adóbevételek - az általános forgalmi adó, a személyi jövedelemadó, a regisztrációs adó, valamint a pénzügyi szervezetek különadója - előző évet meghaladó befizetései, valamint a 2013. évben bevezetett új adónemekből befolyt bevételek, másrészt pedig a központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok magasabb összegű bevételei állnak. Emellett jelentős összeget tett ki az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek mérlegsoron a frekvenciahasználati jog

meghosszabbításáért fizetett összeg is. Mindezekon felül nagyobb összegben alakultak a helyi önkormányzatok befizetései, az egyéb bevételek és az egyéb uniós bevételek is.

A központi költségvetés 2013. évi kiadásai mintegy 1933 milliárd forinttal magasabb összegben teljesültek, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely elsősorban a költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak - az intézményi struktúraváltással összefüggő - nagyobb összegű teljesülésével függ össze. (A 2013. évben már központi kiadásként jelentkeznek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok illetménye.) Ezenkívül meghaladták az előző évi kifizetéseket az egyedi és normatív támogatások, a közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása, a lakásépítési támogatások, az egyéb kiadások, az EU költségvetéséhez való hozzájárulások és az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások is.

Kamatgyenleg

A kamatkidadások a 2013. évben 1277,9 milliárd forintot tettek ki, 75,5 milliárd forinttal többet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 132,6 milliárd forintos szintet értek el, 13,3 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A nettó kamatkidadás így összességében 88,8 milliárd forinttal lett több, az előző év hasonló időszakához képest, mely a novemberi és decemberi kötvény-visszavásárlási aukció tervezettnél jóval nagyobb volumenével és az államadósság összegének nominális növekedésével magyarázható. (Az állam finanszírozási költsége, illetve a GDP arányos mértéke 2013-ban csökkent 2012. évhez képest.)

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok a 2013. évet - a központi költségvetésbe való befizetéssel - nullszaldósan zárták. A 2012. évben az Alapok együttes hiánya 117,5 milliárd forintot tett ki. A különbség elsősorban bevételi oldalon jelentkezett, az előző évinél magasabb összegben teljesültek többek között a Nyugdíjbiztosítási Alap szociális hozzájárulási adó- és járulékbevételei, az egészségügyi hozzájárulások, valamint az Egészségbiztosítási Alap költségvetési támogatásai, térítései is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok 2013. évi 50,5 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevételei 102,7 milliárd forinttal, kiadásai pedig 182,4 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés főbb oka a 2013. évi CLVI. törvénnyel 2013-ban létrehozott Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja részére juttatott 135,5 milliárd forintos támogatás és annak kifizetése. Ezenfelül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap 2013. évi kiadása is nagyobb lett.

Az államháztartás központi alrendszerének december végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	milliárd forintban		milliárd forintban		Index (%)
	2012. évi tény	2013. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2013. I-XII. hó előzetes tény (2)	törvényi módosított előirányzat=100 (2/1)	
Központi költségvetés egyenlege	-611,2	-1 117,8	-979,7	87,6	
bevétel:	9 403,6	10 232,4	10 967,8	107,2	
kiadás:	10 014,8	11 350,2	11 947,5	105,3	
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	130,1	-7,4	50,5	-	
bevétel:	508,3	576,8	611,1	105,9	
kiadás:	378,2	584,2	560,6	96,0	
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-117,5	0,0	0,0	-	
bevétel:	4 510,6	4 651,6	4 862,9	104,5	
kiadás:	4 628,1	4 651,6	4 862,9	104,5	
EGYENLEG ÖSSZESEN	-598,6	-1 125,2	-929,2	82,6	
bevétel:	14 422,5	15 460,8	16 441,8	106,3	
kiadás:	15 021,1	16 586,0	17 371,0	104,7	

Megjegyzés: mind a bevételek, mind a kiadások tekintetében konszolidálatlan számok szerepelnek a táblázatban, vagyis nincsenek kiszűrve az alrendszeren belüli, egymás közti pénzáradások.

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. **Társasági adóból** a központi költségvetésben az év tizenkét hónapjában 322,5 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékének 94,2%-a. Az elmaradás háttérében elsősorban a decemberi adóelőleg-kiegészítés alacsonyabb teljesülése áll.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben december végéig 17,5 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 7,8 milliárd forinttal meghaladja a 2012. év tizenkét hónapjában befolyt bevételt. A nagyobb teljesülést a hitelintézetek árfolyamgát-rendszeréhez kapcsolódó adóalap növekedése indokolja.

A **cégautóadóból** december végéig 33,1 milliárd forint bevétel teljesült, mely a 2012. év azonos időszakának hasonló értékét 0,8 milliárd forinttal haladja meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év tizenkét hónapjában a központi költségvetésben 54,1 milliárd forint bevétel keletkezett. Ez a bevételi összeg 48,5 milliárd forinttal kedvezőbb a bázisévi bevételnél. Az előző év azonos időszakához viszonyított bevételnövekedés háttérében nagyobb részt az adókulcs emelkedése, kisebb részben az adóalanyi kör bővülése áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-XII. hónapjában 110,0 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 24,9%-kal maradt el a 2012. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az adózók mintegy 27%-ának más adónemekre, elsősorban a kisadózók tételes adójára (a továbbiakban: KATA) való áttérése áll. A KATÁ-t a 2013. évben eddig mintegy 12 ezer, korábban EVÁ-s vállalkozás választotta.

Az **energiaadóból** 16,3 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év tizenkét hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékétől 0,6 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás a befizetések 2,6 milliárd forintos és a kiutalások 2,0 milliárd forintos csökkenésének egyenlegeként keletkezett.

A **környezetterhelési díj** mérleg soron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-XII. havi adatok alapján 6,2 milliárd forint bevétel keletkezett, amely az előző év azonos időszakának az értékétől 1,0 milliárd forinttal maradt el. A halmazott teljesítés az éves előirányzat 72,4%-át teszi ki.

A **bányajáradék** címén december végéig 63,2 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2012. évi adatokhoz képest 40,4 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés. A bevétel elmaradásának háttérében elsősorban a gázértékre bevezetett felső korlát, a nyersolaj világpiaci árának mérséklődése, valamint a 10%-os rezsicsökkentés érdekében véghezvitt hatósági ár csökkentése áll.

A **játékadóból** a 2013. évben 30,9 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 21,5 milliárd forinttal alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél. Az elmaradás háttérében a pénznyerő automaták engedélyének visszavonása, valamint a hozzájuk kapcsolódó törvényi szabályozás változásának hatása áll.

Az **egyéb befizetések** mérleg soron december végéig mintegy 22,9 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi, 18,0 milliárd forint összegű bevételt 4,9 milliárd forinttal meghaladja. Ezen a mérleg soron a Nemzeti Adó és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételek** mérleg soron jelennek meg a költségvetési törvény 12. § (1) bekezdésében meghatározott központosított bevételek (pl. a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, a különféle bírságokból, valamint a 2013. július 1-jétől bevezetett elektronikus útdíjból származó bevételek). 2013-ban összesen 233,2 milliárd forint bevétel teljesült ezen a mérleg soron, amely 61,2 milliárd forinttal magasabb az előző évhez képest. A többlet elsősorban a 2013. július elsejével bevezetett elektronikus

útdíjjal magyarázható, melyből 53,7 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. Itt jegyezzük meg, hogy a ténylegesen megszolgált útdíj mintegy 62 milliárd forintot tett ki, a különbözet egy-két hónapos csúszással érkezik be a központi költségvetésbe, az elszámolási rendszerből adódóan. Emellett a Gazdasági Versenyhivatal által kivetett bírságokból befolyó bevétel is több mint 10 milliárd forinttal meghaladta a 2012. évi összeget.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** során december végéig a központi költségvetésnek 139,1 milliárd forint bevétele keletkezett, amely 54,2 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél. A magasabb teljesülés háttérében a pénzügyintézetek végtörlesztéshez kapcsolódó, 2012-ben teljesített adó-visszaigénylései állnak.

A szintén 2010-ben bevezetett **egy-ágazatokat terhelő különadóból** 2013. I-XII. hónapjában 9,8 milliárd forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt 2013-ban még jelentkezett befizetés.

A **kisadózók tételes adója** új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. December végéig 28,3 milliárd forint bevétel teljesült.

A **kisvállalati adó** szintén új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Az év tizenkét hónapjában 10,1 milliárd forint bevétel realizálódott.

A **közműadó** mérlegsoron december végéig 54,9 milliárd forint bevétel keletkezett. Az adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre.

2. Az év tizenkét hónapjában az **általános forgalmi adóból** 2809,6 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi összeget 62,2 milliárd forinttal haladta meg. A befizetések 4,0%-kal, míg a kiutalások 6,6%-kal magasabban alakultak az előző évinél. A kiutalások értékelésénél azonban figyelembe kell venni azt a tényezőt is, hogy a kiutalási határidők jogszabályváltozással összefüggésben 2012. február 1-jétől módosultak a korábbi 45 napról 75 napra. A 2013. évi tervezethez képesti alacsonyabb teljesülésben meghatározó szerepe volt az igen alacsony inflációnak.

A **jövedéki adóból** realizált bevétel az év tizenkét hónapjában 897,3 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 32,1 milliárd forinttal, 3,5%-kal alacsonyabb. Az üzemanyagok esetében 498,7 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 1,1 milliárd forinttal maradt el a bázisidőszaki bevételtől, melynek háttérében a kereskedelmi gázolaj havonkénti visszaigénylési lehetőségéből fakadó kiutalások növekedése áll. A dohánygyártmányok jövedéki adója (311,6 milliárd forint) 33,1 milliárd forinttal volt alacsonyabb a tavalyi év bevételénél, mely a cigarettaforgalom-csökkenés, a cigarettáról a fogyasztási dohányra való forgalomátterelődés, az év végi adójegy elvitel visszaesése, valamint a bázisév decemberi adóemelés megelőző készletezés tárgyév eleji forgalmat csökkentő hatásának tudható be. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 87,0 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 2,1 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki összegnél.

A **regisztrációs adóból** az év tizenkét hónapjában 15,6 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 113,9%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés hátterében a kereskedők általi, bázisévet megelőző év végi előrefizetések miatti alacsony bázis, valamint a gépjárműforgalom emelkedésének együttes hatása áll.

A **távközlési adóból** december végéig mintegy 47 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. A távközlési adó 2012-ben bevezetett adónem, az első befizetési kötelezettség tavaly szeptemberben keletkezett.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év tizenkét hónapjában 259,6 milliárd forint bevétele keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre.

A **biztosítási adóból** január-december hónapokban 26,2 milliárd forint bevétel keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől a biztosítókat terhelő pénzügyi intézmények különadóját és a tűzvédelmi hozzájárulást váltja ki. A biztosítási adó a biztosító bruttó díjbevétele alapján kerül kivetésre, mértéke biztosítási ágazatonként eltérő.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-XII. hónapjában 1504,6 milliárd forint volt, amely az 1575,9 milliárd forintos bruttó befizetés és a 71,3 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 6,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összeznál. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 38,1 milliárd forinttal (2,4%-kal), míg a kiutalások 44,3 milliárd forinttal (38,4%-kal) csökkentek. A bázisidőszaktól való eltérés oka egyrészt az, hogy a befizetések az ún. félszuperbruttó kivezetése miatt csökkentek, másrészt a kiutalások alacsonyabban teljesültek, köszönhetően a magánszemélyek előző évi bevallásaihoz kötődő visszaigénylések csökkenésének.

Az **illetékbefizetések** – a 2012. év tizenkét havi bevételéhez viszonyítva 2,0%-kal, 2,2 milliárd forinttal alacsonyabb – összege 107,4 milliárd forintot tett ki.

A **gépjárműadóból** december végéig 41,2 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

A **magánszemélyek jogviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó** egyes jövedelmekre bevezetett 98%-os **különadóból** a központi költségvetésnek az I-XII. hónapban 878,5 millió forint bevétele keletkezett.

4. A **központi költségvetési szervek bevételei** a 2013. évben 1745,4 milliárd forintot tettek ki, 24,9%-kal meghaladva a 2012. év azonos időszakának bevételeit. A költségvetési szervek bevételeinek és kiadásainak 2013. évi alakulásában kiemelt szerepet játszanak a 2012. május 1-jétől, valamint a 2013. január 1-jétől átvett önkormányzati intézmények, továbbá április 1-jétől a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai.

Az eltérésben emellett számos tényező játszott még közre, melyből néhány jelentősebb a következő: a 2013. évben az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás összege közel 628 milliárd forint volt, szemben az egy évvel korábbi 489,0 milliárd forinttal (a szervezeti változások következtében az OEP már nem utalt a megszűnt egészségügyi nonprofit társaságoknak támogatást), 26,6 milliárd forint a kormányhatározat alapján történt maradvány-jóváírások különbözete, 23,4 milliárd forint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség uniós forrásból finanszírozott kiadásai fedezetének elszámolása, 21,6 milliárd forint a vízügyi igazgatóságoknál és az Országos Vízügyi Főigazgatóságnál döntően uniós forrásból finanszírozott, elsősorban ár- és belvízvédelmi projektek fedezetének különbözete, 17,7 milliárd forint a BM „Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szerveknél átvett összegek különbözete, 7,1 milliárd forint az elsősorban uniós forrásból finanszírozott pályázatokhoz kapcsolódó kiadások és bevételek forgalomba hozatala a Szegedi Tudományegyetemnél, 5,6 milliárd forint az EMMI fejezetnél a 2013. évi XXV. törvény alapján megszűnő, fekvőbeteg szakellátást végző nonprofit gazdasági társaságok számlaegyenlegének átutalása az újonnan alakuló jogutód központi költségvetési szervek számláira.

5. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** címén a 2013. évben 1698,0 milliárd forint folyt be, ez az előző évi bevétel 140,8%-a. A növekedést az uniós programok felfutásával összefüggésben az EU támogatások bevételi többletei okozták.

A nem uniós bevételek a 2013. évben mindössze 128,4 milliárd forintot tettek ki, 6,0 milliárd forinttal elmaradva az előző év azonos időszakához képest. 2013-ban az alábbi jelentősebb tételek emelhetők ki: 23,5 milliárd forint a kormányhatározat alapján történt maradvány-jóváírások összege, 16,3 milliárd forint a TÁMOP részére a Nemzeti Foglalkoztatási Alaptól jóváírt bevétel, 17,2 milliárd forint a VM „Uniós programok árfolyam különbözete” törvénysorán jóváírt összegek, továbbá 4,8 milliárd forint jóváírás a VM „egyéb, EU által nem térített kiadások” törvénysorán.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei között az EU támogatás 2013-ban 1569,6 milliárd forintot tett ki, mely 492,7 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakához képest. Ezen belül a legnagyobb összegű bevétel a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret Operatív Programjaihoz társítható 1391,7 milliárd forint összegben, mely az egyes hónapokban – igazodva az operatív program számlák egyenlegéhez – eltérő arányban járult hozzá a kiadásokra jutó uniós források utólagos elszámolásához. 2013-ban az operatív programok teljesített kiadásaira jutó bevételi aránya 83,8% volt. Az év első felében ez az arány jóval alacsonyabb volt, mivel az Európai Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok elszámolása, az uniós források utalása nem történt meg maradéktalanul a Közlekedés Operatív Program, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint a Társadalmi Megújulás Operatív Program

átmeneti felfüggesztése miatt. Az év második felében ez az arány helyreállt, tekintettel arra, hogy az Európai Bizottsággal az OP felfüggesztéssel kapcsolatban folytatott magas szintű vezetői megállapodás eredményeképpen október-november hónapokban a hiányzó uniós források átutalása megtörtént. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és a Halászati Operatív Program keretében az év végéig összesen 151,4 milliárd forint uniós forrás került felhasználásra, ami az eredetileg tervezett előirányzatnak 95,9%-a, ez a 2012. évi felhasználást 7,7%-kal meghaladta.

6. **A központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege a 2013. évben 47,9 milliárd forintot tett ki, amely 1,2-szerese a tavalyi év azonos időszaka befizetéseinek. Ebben az évben 6,1 milliárd forintot tett ki a 2013. évi költségvetési törvény 10. § (7) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség - a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben a 2013. évi szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által - teljesítése. A fennmaradó részt döntően a költségvetési törvény 10. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése tette ki (Magyar Energetikai Hivatal, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, kormányhivatalok, Földmérési és Távérzékelési Intézet).
7. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a 2013. évi befizetés összege együttesen 15,1 milliárd forintot tett ki, melyből a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap része 10,0 milliárd forint, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap része pedig 5,1 milliárd forint volt. Ez utóbbit az Alap a 2013. évi költségvetésről szóló törvény előírása alapján október hónapban teljesített a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum-rende-zéssel összefüggő támogatás fel nem használt részének befizetésével.
8. **A helyi önkormányzatok befizetései** címen a 2013. évben a teljesítés 19,2 milliárd forint volt. Ez a sor tartalmazza:
  - a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az Állami Számvevőszék ellenőrzése során megállapított jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát;
  - a helyi önkormányzatoknak a 25 év alatti, valamint az 55 év feletti, továbbá a képzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók, valamint a GYES-ről visszatérő és tartós munkanélküliség után elhelyezkedő munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó 2013. évi szociális hozzájárulási adó változásból eredő kiadási megtakarításokhoz kapcsolódó befizetéseket, valamint
  - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 74. §-ában foglaltaknak megfelelően fizetendő hozzájárulás összegét.

9. A KATÁ-t és KIVÁT-t választó vállalkozások eredetileg feltételezethez képesti alacsonyabb száma miatt technikai átrendezés történt a Nyugdíjbiztosítási Alap és a központi költségvetés központosított bevételei között. Ennek eredményeként az Alap a „**Nyugdíjbiztosítási Alap befizetése**” alcím javára a központi költségvetésnek november hónapban 158,5 milliárd forintos befizetést teljesített.
10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** 2013. évi összege 205,7 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét a frekvenciahasználati jog meghosszabbításának ellenértéke jelentette. A három mobilszolgáltató társaság 110,9 milliárd forintot fizetett a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságon keresztül az állam számára. További jelentős bevételi tényező a 42,5 milliárd forint összegű osztalékbevétel volt. A 34,5 milliárd forint összegű értékesítési bevételek megoszlottak a tulajdoni részesedések (19,2 milliárd forint) és az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítéséből (14,6 milliárd forint) befolyó összegek között. Az egy évvel korábbi bevétel nagyságrendje a frekvenciahasználatért kapott bevétel miatt nem összehasonlítható a 2013. évvel. Ennek figyelembevételével számítva is 25,0 milliárd forinttal magasabbak a 2013. évi bevételek a korábbinál, részben a Magyar Posta Zrt. részesedésének értékesítéséből származó 19,0 milliárd forintos privatizációs bevétel, részben az osztalékbefizetések többlete miatt.
11. A költségvetés **kamatbevételei** 2013. évben 132,6 milliárd forintot tettek ki. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló követelések kamatából, valamint a devizában fennálló követelések kamatából. A forintban fennálló követelések 123,2 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az Magyar Nemzeti Bank a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 25,1 milliárd forintot fizetett. A devizában fennálló követelések után 9,4 milliárd forint bevétel származott 2013-ban. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 13,1 milliárd forinttal lett kevesebb, a devizában fennálló követelések kamatbevétele pedig 0,2 milliárd forinttal lett több az előző évinél.
12. Az **egyéb bevételek** 2013-ban összesen 46,7 milliárd forintot tettek ki, amely több mint háromszorosa a törvényi előirányzatnak. Ebből kiemelendő a kezességvisszatérülés címén befolyt 7,8 milliárd forint, az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen elszámolt 12,5 milliárd forint, valamint az önkormányzati adóssághoz kapcsolódó biztosíték befizetése címén elszámolt 9,2 milliárd forint. 2013-ban 5,9 milliárd forint bevétel származott a költségvetésnek a tőkekövetelések visszatérüléséből, ezen belül a külföld felé fennálló kormányhitelek visszafizetéseiből 0,4 millió forint, míg az ún. alárendelt kölcsöntőke-kötvények visszafizetése miatt több mint 5,5 milliárd forint. A magyar állam ez utóbbi követelése az 1993-1995. években lezajlott bankkonszolidáció keretében egyes hitelintézetek részére alárendelt kölcsöntőke formájában nyújtott forrásokból ered. A 20 éves lejáratú alárendelt kölcsöntőke-kötvények névértékének visszafizetése a lejáratkor, tehát a 2013-2014. években

esedékes. A 2013. évi bevételek jelentős növekedést mutatnak a 2012. évi bevételekhez képest, melynek oka az alárendelt kölcsöntőke-kötvények 2013. évi visszafizetése.

13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül a vámbeszedési és cukorágazati hozzájárulás Magyarországot illető 25%-aként 9,2 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe 2013. december végéig. Az uniós támogatások utólagos megtérítéseként – az eredeti előirányzatot 66,4%-kal meghaladva – 27,9 milliárd forint bevétel keletkezett január és december között. A magasabb teljesítés legfőbb oka, hogy decemberben a Környezet és Energia Operatív Program terhére megtörtént a korábban hazai beruházásként indult „Vörösiszap-szennyezés kármentesítése” projekt uniós finanszírozásba vonása 16,1 milliárd forint összegben.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások a 2013. évben 279,9 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 7,9%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában történt teljesítést. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások és a vasúti pályahálózat működtetésének költségtérítése, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítési programjának támogatása magasabb mértékű kifizetéseire vezethető vissza. Míg a költségtérítési támogatások nagyobb mértékű teljesítése az előző évihez képest jelentősen megemelt törvényi előirányzattal és a regionális közlekedési autóbustársaságok működésének évközi plusztámogatásával (366/2013. (X. 17.) Korm. rendelet) magyarázható, addig a kamatkiegyenlítés növekedése az Eximbank Zrt. által a program keretében bevezetett új konstrukciókhoz kötődő kifizetésekre, valamint a Bank hitelezési aktivitásának növelésére vezethető vissza.
2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a Magyar Állam évente **közszolgálati hozzájárulást** fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a közszolgálati hozzájárulás címről 2013. évben 66,6 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások a 2013. évben 94,8 milliárd forintot tettek ki, amely összeg az előző év azonos időszakában történt teljesítés 97,8%-át tette ki. Az eltérés döntően a támogatási rendszer átalakításából (a fogyasztói árkiegészítés szociálpolitikai menetdíj-támogatással történő felváltása) származott.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2013. I-XII. hónapban 131,9 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 6,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés a támogatási jogcímek

folyósítási rendjének szabályozásából, valamint a devizaalapú hitelek mellett bevezetett árfolyamgát hatásaiból adódik. A lakásépítési támogatások soron a 2013. évi előirányzathoz képesti alacsonyabb teljesülés nagyjából az árfolyamgát konstrukciót igénybevevők tervezettnél alacsonyabb létszámával hozható összefüggésbe.

5. **A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. Az Alap kifizetései 2013-ban összesen 746,3 milliárd forintot tettek ki, amely az éves törvényi előirányzat 90%-a. A legjelentősebb mértékű elmaradás a korhatár alatti ellátások, valamint a különféle jogcímen adott térítések előirányzatokon figyelhető meg. Ebben alapvetően a kifutó ellátások (a különféle korhatár alatti ellátások, illetve a gyermekgondozási díjban és a terhességi-gyermekágyi segélyben részesülők kompenzációja) vártnál dinamikusabb csökkenése játszott szerepet. A családi támogatásokra a 2013. évben összesen 434,6 milliárd forintot fordítottak, amely a 2012. évi kiadásoktól mindössze 2,5%-kal maradt el. Ebből családi pótlékra mintegy 336,6 milliárd forintot, gyermekgondozási segélyre 62,0 milliárd forintot, gyermeknevelési támogatásra 13,9 milliárd forintot, a pénzügyi és természetbeni gyermekvédelmi ellátásokra 6,4 milliárd forintot, életkezdési támogatásra pedig 5,7 milliárd forintot költöttek. A korhatár alatti ellátásokra a 2013. évben összesen 223,5 milliárd forintot fordítottak, amely 20,2%-kal maradt el az előző év kiadásaitól. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra 137,8 milliárd forintot, szolgálati járandóságra 85,7 milliárd forintot folyósítottak. A csökkenés alapvetően a korhatár előtti ellátásoknál következett be. (A létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (5,2%) a hatását.) A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra a 2013. évben kifizetett összegek (62,3 milliárd forint) mindössze 0,5%-kal maradtak el az egy évvel korábbi kiadásoktól. Ezen ellátások köréből a legnagyobb tételt a fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára fordított összegek (összesen 30,4 milliárd forint) tették ki, amely majdnem azonos az előző évi kifizetésekkel. Az előző évhez képest létszámcsökkenésből eredő elmaradás volt megfigyelhető a mezőgazdasági járadékok és a házastársi pótlékok esetében. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre a 2013. évben mintegy 15,3 milliárd forintot költöttek, 0,4 milliárd forinttal meghaladva az előző évi teljesítést. Ebben alapvetően az játszott szerepet, hogy a politikai rehabilitáció címén járó juttatások a kapcsolódó kormányrendeletek módosításával visszamenőleges hatállyal 16,2%-kal emelkedtek. A különféle jogcímen adott térítések a 2013. évben 25,9 milliárd forintot tettek ki, amely a 2012. évi teljesítés 90,9%-a. Ebből a legnagyobb tételt kitevő közgyógyellátás kiadásai 19 milliárd forint körül alakultak. Az előző évhez képesti elmaradást - tekintettel az ellátás kifutó jellegére - a gyermekgondozási díjban és a terhességi-gyermekágyi segélyben részesülők kompenzációjának éves alakulása okozta.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** a 2013. évben 3825,3 milliárd forintot tettek ki, amely 31,0%-kal haladta meg az egy évvel korábbi kiadásokat.

A költségvetési szervek bevételeinek és kiadásainak 2013. évi alakulásában kiemelt szerepet játszanak a 2012. május 1-jétől, valamint a 2013. január 1-jétől átvett önkormányzati intézmények, továbbá április 1-jétől a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai.

A 2013. évi kiadásokat növelték még a következő kifizetések: 23,4 milliárd forint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség uniós forrásból finanszírozott kiadásainak elszámolása, 21,6 milliárd forint a vízügyi igazgatóságoknál és az Országos Vízügyi Főigazgatóságnál döntően uniós forrásból finanszírozott elsősorban ár- és belvízvédelmi projektek költségének különbözete, 17,3 milliárd forint a Gripen bérleti díj és a kapcsolódó áfakifizetés különbözete, 11,6 milliárd forint a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ – közlekedési feladatok és programok intézmény kiadásának különbözete, 6,9 milliárd forint a kormányhatározat alapján történt maradványutalások különbözete.

A kiadásokon belül 2013-ban 550,1 milliárd forinttal magasabb a személyi juttatásokra és a munkaadókat terhelő járulékokra (a bérjellegű függő tételekkel együtt) kifizetett összeg. 2013-ban ezen a címen 2084,3 milliárd forint került kifizetésre, melyből 27,9 milliárd forint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnál a 2012. évi december havi megelőlegezett bér és a kapcsolódó adók és járulékok megtérítése. A 2012-ben kifizetett összeg 1534,2 milliárd forintot tett ki. A kiadásokat áttekintve - az előbb említett személyi juttatások és szociális hozzájárulási adó, munkaadókat terhelő járulékok mellett – ezen időszakban dologi kiadásokra mintegy 1231,4 milliárd forintot, beruházásokra pedig 239,1 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a támogatásértékű kiadások, államháztartáson kívülre irányuló pénzeszközátadások, felújítások, ellátottak pénzbeli juttatásai, az előző évi maradványátadások mellett a függő, átfutó és kiegyenlítő kiadások forgalma tette ki.

7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** 2013. évi teljesítése 2845,3 milliárd forint volt, amely az előző évi hasonló időszak kiadásainak 132,5%-a.

A nem uniós forrásokból finanszírozott kiadások ebben az évben 876,4 milliárd forintot tettek ki, amely 73,4 milliárd forinttal volt magasabb az előző évi azonos időszak adataihoz képest. A 2013. évben magasabban teljesült kifizetések között szerepelt például: 28,4 milliárd forint a normatív finanszírozásra (közoktatási célú humánszolgáltatások és a nem állami felsőoktatási intézmények támogatására) történt kifizetések különbözete, 27,5 milliárd forint a kormányhatározat alapján történt maradványátutalások különbözete, 17,7 milliárd forint a BM „Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a költségvetési szervek részére történt utalások különbözete, 7,0 milliárd forint a megváltozott munkaképességűek támogatására kifizetett összegek különbözete, 5,8 milliárd forint az Nemzetgazdasági Minisztérium „Kereskedőház” (3,2 milliárd forint) és a „Keleti kapcsolatok bővítése” (2,6 milliárd forint) törvénysorokról történt

kifizetések összege, 4,7 milliárd forint az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról történt kifizetések különbözete, 4,0 milliárd forint a Debreceni Nagyerdei Labdarúgó Stadion rekonstrukciójára történt kifizetések különbözete, 3,6 milliárd forint a nemzetpolitikai tevékenység támogatására történt kifizetések különbözete, továbbá 3,0 milliárd forint a nemzeti agrár-kárenyhítésre kifizetett összegek különbözete.

2013-ban az *uniós előirányzatokból* a kedvezményezettek részére összesen 1968,9 milliárd forint kifizetés történt, mely 613,6 milliárd forinttal haladja meg a 2012. évi azonos időszak kifizetéseit, mely a törvényi előirányzathoz képest 119,7%-os teljesítést jelent. A növekedéshez a strukturális kiadások járultak leginkább hozzá, a strukturális támogatásokra fordított 1725,8 milliárd forint döntő részét pedig a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret programjai (1660,7 milliárd forint) tették ki. A magas kiadás a hatékonyabb és gyorsabb uniós forrás-felhasználás, az $n+2/n+3$ célérték elérése érdekében hozott, pályázattási és kifizetési folyamat felgyorsítását szolgáló intézkedéseknek köszönhető. Az eredeti előirányzathoz képest kiemelkedő teljesítéssel zárt a Közlekedés Operatív Program, a Regionális Operatív Programok döntő része, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint az Államreform Operatív Program. A vidékfejlesztési támogatásokon belül az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program címen összesen 213,6 milliárd forint összegű kiadás történt december végéig.

8. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen 2013-ban 272,1 milliárd forint került átutalásra a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére. Az előző évhez képesti jelentős mértékű növekedést a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjának utalt támogatás okozta.
9. A **garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** előirányzat a Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap térítések nélkül számított költségvetési (ellátási és működési célú) támogatásából tevődik össze. E célra a 2013. évben összesen 986,6 milliárd forintot fordítottak, amely mintegy 1,4-szerese az előző évi kifizetéseknek. A 2013. évi teljesítés az éves előirányzatnak viszont csak 92,5%-át teszi ki. A 2013. évben a Nyugdíjbiztosítási Alap részére tervezett támogatás összesen 97,8 milliárd forint volt, ebből az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátvétel előirányzata 57,2 milliárd forintot, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő támogatás előirányzata 40,6 milliárd forintot tett ki. A támogatások átutalását a költségvetési törvény 28. §-a szabályozta, melynek (2) bekezdése szerint az Alap pénzforgalmi többlete esetén a Kincstár intézkedik a többlet összegének a visszautalásáról a tárgyévi utolsó bevétel és utolsó ellátás kifizetését követően. A visszautalás elsőként az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátadást érintette, ezt követően pedig a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő támogatást. Ennek következtében az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátadás Alap részére átutalt teljes összege visszautalásra került a központi költségvetésbe.

A Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás éves teljesítése pedig a hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmében mindössze 24,7 milliárd forintot tett ki. Ezenfelül a 2013. évi központi költségvetési törvény 5. § (1) és (2) bekezdése alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap igazgatási szervei kismértékű támogatásban részesültek a költségvetés céltartalékaiból foglalkoztatottjaik bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére. Az Egészségbiztosítási Alap támogatása a 2013. évben – térítések nélkül – összesen 961,8 milliárd forintot tett ki, amely mintegy 1,6-szerese a megelőző évben átutalt összegnek. A 2013. évben az Egészségbiztosítási Alap járulék címen átadott pénzeszközként 376,3 milliárd forint támogatásban részesült, amely 14,1 milliárd forinttal kisebb a tavalyi évben adott támogatásnál. Az Alap a kiadásai között 2012-től megjelenő korhatár alatti rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére 2013-ban összesen 349,3 milliárd forint támogatásban részesült, 150,6 milliárd forinttal meghaladva az előző évi költségvetési támogatást. (2013-ban e célra a Nyugdíjbiztosítási Alap is átadott pénzeszközt, melyet azonban 2013-ban teljesen kiváltott a központi költségvetési támogatás.) A 2013. évben az Egészségbiztosítási Alap két új címen is részesült támogatásban, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás 162,5 milliárd forintot tett ki, a kiadások támogatására történő pénzeszközátadás pedig megközelítette a 73,6 milliárd forintot. Ez utóbbi elmaradt az éves előirányzattól (80,8 milliárd forint), tekintettel a 2013. évi költségvetési törvény 28. § (5) bekezdésében foglaltakra (az Alap pénzforgalmi többletének rendezésére vonatkozó szabályozás).

10. A **helyi önkormányzatok támogatása** a 2013. évben összesen 674,8 milliárd forintban teljesült. A januártól decemberig terjedő időszakban az alábbi jelentősebb tételek kifizetése történt meg:
- a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása címről 117,9 milliárd forint, ezen belül:
    - = a települési önkormányzatok működésének támogatására 113,0 milliárd forint,
    - = a megyei önkormányzatok működésének támogatására 4,9 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok egyes köznevelési és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása címről 168,1 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása címről 189,3 milliárd forint;
  - a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása címről 29,0 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok címről 43,2 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása címről 56,8 milliárd forint;
  - a vis maior támogatás címről 5,3 milliárd forint;
  - új, év közben keletkezett jogcímeken:
    - = a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2013. évi kompenzációjára 13,7 milliárd forint,

= a Fővárosi közösségi közlekedés rendkívüli támogatására 14,0 milliárd forint,

= az egyes önkormányzatok feladatainak támogatása 28,5 milliárd forint, valamint

= további új jogcímenek összesen mintegy 9 milliárd forint

értékű kifizetés.

11. A **kamatkiadásokra** 2013. évben 1277,9 milliárd forintot fordított a költségvetés. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló adósság kamatából, valamint a devizában fennálló adósság kamatából. A forintban fennálló adósság 942,2 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 745,8 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 162,8 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 335,7 milliárd forinttal terhelve 2013-ban a költségvetést. Ennek nagyobb része a devizakötvények kamatához kapcsolódik (269,1 milliárd forint). A devizahitelek kamata pedig 66,6 milliárd forintot tett ki.
12. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és a pártalapítványok működésének támogatására átcsoportosítandó összegeket. A mérlegsorról 2013. évben 3,8 milliárd forint kifizetés történt.
13. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron 2013-ban összesen 4,4 milliárd forint kiadás teljesült, amely kismértékben meghaladta az előirányzatot. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 2,0 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 2,2 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 81,6 millió forintot fizettek ki.
14. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2013-ban összesen 27,1 milliárd forint kiadást jelentett, melyből közel 16 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezesi ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. Közel 7,7 milliárd forint kifizetés az ún. lakáshitelekhez kapcsolódó kezességek érvényesítéséből adódott. A Mehib Zrt. 3,2 milliárd forint összegű kárfizetése nagyrészt az Eximbank Zrt. részére, a kazah BTA Bank fizetéképtelensége miatt merült fel. További kis összegű kezességbevéltás (0,2 milliárd forint) az MFB Zrt. hiteleihez, illetve garanciáihoz kapcsolódó állami kezességek bevéltásából származott. A 2013. év végéig teljesített kezességbevéltási kifizetések mértéke — egy tavalyi egyszeri, nagy összegű bevéltás miatt — csökkenést mutat a 2012. év kiadásaihoz képest.
15. Az **egyéb kiadások** összege 2013-ban összesen 144,3 milliárd forintot tett ki, amely jelentősen meghaladta a törvényi módosított előirányzatot. Ezen belül kiemelendő az adósságszolgálati járulékos kiadások 71,9 milliárd forintot kitevő összege. Ez utóbbi több mint négy és félszerese az előző évi kiadásoknak. Ennek oka, hogy márciustól kezdődően pénzügyi tranzakciós illeték terheli a járulékos kiadások forintelszámolásait. Itt került elszámolásra továbbá az Európai Bíróság ítélete nyomán a MOL Nyrt-nek visszatérített – előzőleg 2010 szeptemberében az

Európai Bizottság döntése alapján, jogtanul igénybevett állami támogatás címén a MOL Nyrt. által a központi költségvetésbe befizetett – bányajáradék 35,2 milliárd forintot kitevő összege is. Az egyéb kiadásokon belül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként 2013-ban 14,2 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjfizetésekből származnak. A 2013. évi tagdíjfizetések lényegesen meghaladják a 2012. évit (2,4 milliárd forint), mivel 2013-ban két jelentős összegű, tagságunkból fakadó tőkeemelés fizetése vált esedékessé. E két jelentős tételt az Európai Beruházási Bank (EIB) és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) részére történő kifizetés képezte (összesen 12,9 milliárd forint).

16. **A támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** című kiadási tétel összege a 2013. évben 33,9 milliárd forintot tett ki. Ezen belül az 5000 fő feletti települések adósságkonszolidációs támogatására összesen 25,3 milliárd forint kifizetése történt. Továbbá 2013. év május hónapjában konszolidálásra került az 5000 fő alatti települések azon köre is, amelyről a Kormány az 1674/2012. (XII. 28.) határozatában, valamint az 1172/2013. (IV. 5.) határozatában döntött. Ezen túlmenően sor került egy, 2012. december 12-én adósságrendezés alatt álló (az eljárás azóta lezárult) önkormányzat konszolidációjára is.
17. **A hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron a 2013. évi összeg 272,3 milliárd forintot tett ki, amely összeg 4,7 milliárd forinttal lett alacsonyabb a tervezett előirányzathoz képest. Az előző évről áthúzódó és a tárgyévben elfogadott uniós költségvetés-módosítások egy része befizetés emelkedést (forráshiány kezelése, Horvátország csatlakozásának hatása, az EU Szolidaritási Alapjának mozgósítása a 2012. májusi Olaszország Emilia-Romagna régióját érintő földrengés és a Szlovéniát, Horvátországot és Ausztriát érintő 2012. őszi árvizek miatt), másik része befizetés csökkentést (a 2012. évi közösségi költségvetési többlet 2013. évi költségvetésbe foglalása) eredményezett.
18. **Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** 2013. évi összege 260,3 milliárd forint volt, amelynek legnagyobb tétele az MVM Zrt. részére – az E.ON magyarországi gázüzletága megvásárlásának részbeni finanszírozása érdekében – nyújtott 71,0 milliárd forint összegű tőkeemelés volt. A kifizetések meghatározó eleme az ingatlan-beruházások, -vásárlások együttesen 46,2 milliárd forint összegű kiadása volt. Ezen belül a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. számára ingatlanvásárlásra rendelkezésre bocsátott összeg 23,5 milliárd forintot tett ki. A kifizetések nagyságrendje tekintetében ugyancsak jelentősnek tekinthető az Állami Autópálya Kezelő Zrt. részére, az elektronikus útdíjrendszer kiépítésére a vagyon fejezetből biztosított 30,9 milliárd forint folyósítása. (Az elektronikus útdíjrendszer működtetéséhez szükséges további eszközök beszerzése a központi költségvetési szervek kiadásaiban jelent meg.) További jelentősebb tétel volt az állami tulajdonú gazdasági társaságok számára nyújtott tőkeemelések és támogatások 32,3 milliárd forintos összege. A 2013. évi kifizetések összege közel 123 milliárd forinttal meghaladta az egy évvel korábbit, a nagyságrendi eltérés az MVM Zrt. tőkeemeléséből, az útdíjrendszer kiépítésének és a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. által végrehajtott lakásvásárlások finanszírozásából adódott.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok 2013. évi 50,5 milliárd forintos többlete a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 26,9 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 19,8 milliárd forintos, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 2,1 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 1,1 milliárd forintos, a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja 0,5 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 0,3 milliárd forintos többletéből, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap 0,2 milliárd forintos hiányából alakult ki.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 102,7 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakának az értékéhez képest. Az eltérés főbb oka a 2013. évi CLVI. törvénnyel 2013-ban létrehozott Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja részére juttatott 135,5 milliárd forintos támogatás. Továbbá a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Bethlen Gábor Alap 2013. évi bevételei is magasabbak lettek az előző év azonos időszakához viszonyítva.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 182,4 milliárd forinttal magasabban alakultak az előző év azonos időszakának értékéhez képest. Az eltérés főbb oka a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja által teljesített 135,0 milliárd forint összegű kiadás volt. Ezenfelül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap 2013. évi kiadása is nagyobb lett.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

1. Az egyenleg alakulása

A társadalombiztosítás mindkét pénzügyi alapjának költségvetése nullszaldóval zárt, ami rendre megegyezik az előirányzott egyenleggel. A megelőző évben az együttes hiány 117,5 milliárd forintot tett ki.

2. A bevételek alakulása

2013-ban a pénzügyi alapok összes bevétele 4862,9 milliárd forintot tett ki, ami jelentős összeggel, 211,3 milliárd forinttal több, mint az előirányzat, és 352,3 milliárd forinttal haladta meg a 2012. évi teljesítést.

A bevételek mintegy 77%-át a szociális hozzájárulási adó, a járulékok, valamint a hozzájárulások adják, ezek összege 3746,2 milliárd forint volt, ami 281,1 milliárd forinttal több, mint az előirányzat. A számottevő nagyságú többlet jelentős részben a szociális hozzájárulási adó esetében képződött. (Az eltérés oka, hogy a KATA és a KIVA adózási formákat a tervezettnél kevesebb vállalkozás választotta.) Szintén a

többletet növelték az egyéni nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulék, valamint a karkedvezmény-biztosítási járulék és az egészségügyi hozzájárulás címeken érkező terven felüli bevételek.

A bevételek másik meghatározó nagyságrendű csoportját képező költségvetési támogatások és térítések adták az összes bevétel mintegy egyötöd részét (20,4%), a 991,8 milliárd forint összegű teljesítés az éves előirányzat 92,5%-a. Az előirányzat és a teljesítés közötti különbség döntően a Nyugdíjbiztosítási Alapnál jött létre (73,1 milliárd forint), az Egészségbiztosítási Alap esetében 6,9 milliárd forint volt az eltérés.

3. A kiadások alakulása

2013-ban a pénzügyi alapok összes kiadása 4862,9 milliárd forintot tett ki, ami a törvényi előirányzatot 211,3 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés jelentős részét a Nyugdíjbiztosítási Alap és a központi költségvetés előirányzatai közötti - a KATA, KIVA bevezetésével összefüggő - technikai árcsoportosítás magyarázza. Az előző évi teljesítéshez viszonyított többlet 234,8 milliárd forint volt.

A kiadások mintegy 58,4%-át a nyugellátási kiadások képezték, a 2839,5 milliárd forint teljesítés relatíve csekély összeggel, 9,0 milliárd forinttal több, mint az előirányzat.

Az egészségbiztosítás természetbeni ellátásokra (gyógyító-megelőző kiadások, gyógyszer-támogatás, gyógyászati segédeszközök támogatása stb.) 1271,7 milliárd forintot használt fel, az együttes előirányzathoz viszonyított többlet 48,1 milliárd forint volt. Az előző évi teljesítéshez képest a növekmény 48,5 milliárd forintot tett ki. A 2013. évi előirányzat és a teljesítés közötti különbség nagyobb része – 27,4 milliárd forint – a gyógyító-megelőző ellátások előirányzat esetében jött létre, de szintén növelte az eltérést a gyógyszer-támogatási kiadások és a gyógyászati segédeszközök támogatására fordított kiadások túlteljesítése. Előbbi esetében 16,0 milliárd forint, utóbbi esetében 8,2 milliárd forint a túllépés.

A pénzbeli ellátásokra (rokkantsági és rehabilitációs ellátások, GYED, táppénz, terhességi gyermekágyi segély) fordított összeg 553,0 milliárd forintot tett ki, amely összességében kevesebb, mint 1%-kal tér el a tervezett előirányzattól. A teljesítés minimális eltéréssel (0,5 milliárd forint) ugyanakkora, mint 2012-ben.

A két alapkezelő működési kiadásainak összege 22,2 milliárd forint volt, ami közel ugyanakkora, mint az előző évi teljesítés.

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

A Nyugdíjbiztosítási Alap a költségvetési törvény előírásának megfelelően nullszaldós egyenleggel zárta az évet, 2012-ben a kiadások 70,6 milliárd forinttal haladták meg a bevételeket.

2. A bevételek alakulása

Az előzetes teljesítési adatok alapján a bevételek – 167,9 milliárd forinttal meghaladva az előirányzatot – 3015,2 milliárd forintban teljesültek.

A bevételek legnagyobb részét (96,9%-át) a szociális hozzájárulási adó és biztosítotti járulék adta. A 2013. évi szociális hozzájárulási adó és járulékbevételek (2920,8 milliárd forint) 12,6%-kal, 327,0 milliárd forinttal haladták meg az előző év bevételeit. Ebben lényeges szerepet játszott, hogy a 2013. évi költségvetési törvény 52. §-a szerint a szociális hozzájárulási adó 2013-ban megfizetett összegének 100%-a a Nyugdíjbiztosítási Alapot illeti meg, illetve a KATA és a KIVA adózási formákat a tervezettnél kevesebb vállalkozás választotta. A 2013. évi teljesítés 8,0%-kal volt több az éves előirányzatnál (2703,7 milliárd forint). A többlet abszolút összegben 217,1 milliárd forint volt, melyből 210,0 milliárd forint a szociális hozzájárulási adónál, 7,1 milliárd forint pedig a biztosítotti járuléknál képződött.

A 2013. évben az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból származó bevételek összege közel duplája lett az éves előirányzatnak, aminek oka a karkedvezmény-biztosítási járulékból érkező többletbevétel. Az éves teljesítés előző évhez viszonyított csökkenését alapvetően a 2012-ben 2,7 milliárd forint bevételt jelentő magánnyugdíjintézmények átutalásai cím megszűnése okozta.

Késedelmi pótlékból és bírságból 11,4 milliárd forint bevétel származott, ami közel 0,4 milliárd forinttal több, mint az előirányzat. A 2012. évben 0,7 milliárd forinttal volt kevesebb az ezen a jogcímen érkező bevétel.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2013-ban az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköztvételek és a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás címen részesült költségvetési támogatásban. Előbbiből 57,2 milliárd forint volt az éves előirányzat, amelyet azonban a 2012. évi CCIV. törvény 28. § (2) bekezdése értelmében december hónapban a Kincstár teljes egészében visszautalt a központi költségvetés részére. Az előbbihez hasonlóan a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás éves előirányzata 40,7 milliárd forint volt, a hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmében az éves teljesítés pedig 24,7 milliárd forint. Az intézkedések biztosították, hogy a Nyugdíjbiztosítási Alap egyenlege a költségvetési év végén nullszaldós lett. Az előző évben az Alap az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszköztvételek címen 101,5 milliárd forint összegű költségvetési támogatásban részesült.

Az egyéb bevételek (nagyobb részben a visszatérülő kifizetések) összege 12,4 milliárd forintot tett ki, ami 1,0 milliárd forinttal több, mint az előirányzat. A bázisidőszaki éves teljesítés 11,5 milliárd forint volt.

3. A kiadások alakulása

Az előzetes teljesítési adatok alapján az Alap 2013. évi kiadásai - 167,9 milliárd forinttal meghaladva az előirányzatot – 3015,2 milliárd forintban teljesültek.

A kiadások legjelentősebb tételét képező nyugellátási kiadások (2839,5 milliárd forint) 196,7 milliárd forinttal haladták meg az előző év kiadásait. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a 2013. évi költségvetési törvényben előírt, januárban végrehajtott

5,2%-os nyugdíjemelés és az állományváltozás, cserélődés hatásait. A teljesítés 9,0 milliárd forinttal több, mint az éves előirányzat.

Az alapkezelő által felhasznált működési kiadások összege, 0,9 milliárd forinttal meghaladta az előirányzatot, 11,7 milliárd forintot tett ki.

Az Alap 2013. évi egyéb kiadásai mindössze 3,0%-át tették ki az előző év kiadásainak. Az egyéb kiadások 2012-ben még tartalmazták a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére az Egészségbiztosítási Alapnak, valamint a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alapnak átadott pénzeszköz (korhatár alatti ellátások fedezetére) havi összegeit.

A KATÁ-t és KIVÁT-t választó vállalkozások eredetileg feltételezethez képesti alacsonyabb száma miatt technikai átrendezés történt a Nyugdíjbiztosítási Alap és a központi költségvetés központosított bevételei között. Ennek eredményeként az Alap a „Nyugdíjbiztosítási Alap befizetése” alcím javára a központi költségvetésnek november hónapban 158,5 milliárd forintos befizetést teljesített.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az Alap 2013. évi költségvetése a bevételek és a kiadások egyezőségét irányozta elő, a teljesítés ennek megfelelően alakult, azzal, hogy mind a bevételi, mind a kiadási főösszeg 43,5 milliárd forinttal meghaladta a tervezett összeget.

2. A bevételek alakulása

A bevételek 33,0%-át kitevő biztosított egészségbiztosítási járulékból és egészségügyi szolgáltatási járulékból származó bevétel együttes összege 610,6 milliárd forint volt. Ez 17,0 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot, míg az előző év azonos időszakának értékétől – mely tartalmazta a szociális hozzájárulási adót is – 86,2 milliárd forinttal maradt el.

Az egészségügyi hozzájárulásból 138,7 milliárd forint bevételhez jutott az Alap, amely az előirányzatot 24,9 milliárd forinttal, a 2012. évi teljesítést 29,9 milliárd forinttal haladta meg.

Az Alap összes bevételeinek 52,3%-a, 967,1 milliárd forint költségvetési támogatás és térítés. A teljesítés az előirányzatnál közel 7,0 milliárd forinttal volt kevesebb, mivel a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére minimálisan több támogatás folyósítása történt, az Alap költségvetésének egyensúlyban tartása pedig mintegy 7,2 milliárd forinttal kevesebb pénzeszköztvételt igényelt.

Az egyéb bevételek összege 112,7 milliárd forintot tett ki, az előirányzathoz viszonyított többlet 9,5 milliárd forint volt. Ebbe a bevételi csoportba tartoznak a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetései, amelynek teljesítése 9,7 milliárd forinttal haladta meg az előirányzatot. Itt jelenik meg többek között a baleseti adó, melynek teljesítése közel 23 milliárd forintot tett ki és a népegészségügyi termékadó

mintegy 19 milliárd forint összegben. Az előbbi 1,1 milliárd forinttal, az utóbbi 2,3 milliárd forinttal maradt el az előirányzott összegektől.

3. A kiadások alakulása

Az Alap kiadásainak közel 30%-át a pénzbeli ellátásokra fordított összeg képezte, ennek nagysága 553,0 milliárd forint volt, ami az előirányzatnál 4,6 milliárd forinttal kevesebb. A legnagyobb nagyságrendet képviselő rokkantsági, rehabilitációs ellátások összege 349,7 milliárd forintot tett ki, amely az előirányzathoz viszonyítva csupán 0,7 milliárd forinttal volt több. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 93,9 milliárd forintot, míg táppénzre 59,8 milliárd forintot fordított az Alap. Ezen két ellátásnál az előirányzathoz viszonyítottan együttesen 3,1 milliárd forint összegű elmaradás tapasztalható.

A kiadások másik nagy csoportját a természetbeni ellátások alkotják, az előirányzott összeget a teljesítés (1271,7 milliárd forint) 48,1 milliárd forinttal haladta meg. A gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett összeg 908,0 milliárd forint volt, az előirányzathoz viszonyított – Kormánydöntéseken alapuló – többlet 27,4 milliárd forintot tett ki, melyben a következő főbb intézkedések játszottak szerepet:

Április hónapban az egészségügyi dolgozók pénzellátást helyettesítő jövedelemkiegészítése érdekében 6,4 milliárd forinttal megemelésre került az előirányzat. Az ellátás folyósítása július 1-jével kezdődött.

November hónapban az előirányzat 26,9 milliárd forint összegű emelésével a „normál” finanszírozáson kívül többletforráshoz jutottak az egészségügyi szakellátást nyújtó intézmények és a betegszállítást végző szolgáltatók. Az intézmények lejárt szállítói tartozásállományának csökkentésére 33,1 milliárd forint volt felhasználható, figyelembe véve az előirányzaton lévő 6,4 milliárd forint maradványt is. Ettől a hónaptól kezdődően javultak az alapellátás finanszírozási viszonyai is az előirányzaton rendelkezésre álló forrás terhére.

December hónapban az előirányzaton még rendelkezésre álló 3,2 milliárd forint is kifizetésre került - többek között - a járóbeteg-szolgáltatók elmaradt bevételeinek utólagos kompenzálására, illetve a csípő- és térdprotézis műtéti várólisták csökkentésére.

A gyógyszer támogatásokra kifizetett összeg 296,0 milliárd forintot tett ki, ez az eredeti előirányzatot 16,0 milliárd forinttal haladta meg, amelyet jelentős részben ellentételezett a gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetések 9,7 milliárd forint összegű többlete. A gyógyászati segédeszköz támogatásra 51,5 milliárd forintot használt fel az egészségbiztosítás, ami 8,2 milliárd forinttal több, mint az eredeti előirányzat.

Az alapkezelő működési kiadásai 2013-ban 10,5 milliárd forintot tettek ki.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adósságának december végéig bekövetkezett növekedését az államháztartás központi alrendszerének hiányán kívül két tényező magyarázza. Az első tényező az önkormányzatok adósságának átvállalása, mely miatt nagyjából a központi költségvetés devizaadóssága, kisebb részt a forintadósság emelkedett. Államháztartási szinten az adósságvállalás nem emelte az államadósságot, mivel az adósság az államháztartás egyik alrendszerétől csupán a másikhoz került át. Az adósságnövekedés második tényezője a forintnak az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, ami átmenetileg megnövelte a devizaadósság forintban kifejezett értékét.

A 2013. évi folyamatokat áttekintve előzetesen megállapítható, hogy a stabilitási törvényben előírt adósságcsökkentési szabály várhatóan teljesül.

Az előzetes adatok szerint december végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2012		2013		Változás	
	záró	%	december	%	Mrd Ft	százalékpont
<i>Deviza</i>	8 326,6	40,2	8 904,9	40,5	578,4	0,3
Állampapír	5 014,1	24,2	6 169,3	28,0	1 155,2	3,8
Hitel	3 312,5	16,0	2 735,6	12,4	-576,9	-3,6
<i>Forint</i>	12 042,4	58,1	12 975,9	59,0	933,5	0,9
Állampapír	11 475,6	55,4	12 372,3	56,2	896,7	0,9
Hitel	566,8	2,7	603,6	2,7	36,8	0,0
<i>Összesen</i>	20 369,0	98,3	21 880,8	99,5	1 511,9	1,2
Egyéb kötelezettségek	351,1	1,7	117,3	0,5	-233,8	-1,2
<i>Mindösszesen</i>	20 720,1	100,0	21 998,1	100,0	1 278,0	0,0

A központi költségvetés devizaadóssága december végéig 578,4 milliárd forinttal, 8904,9 milliárd forintra nőtt. A devizaadósság külföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 1151,9 milliárd forinttal, a Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepdedési kötvény kibocsátása következtében 769,1 milliárd forinttal, devizahitel-felvétel és -átvállalás következtében 630,1 milliárd forinttal nőtt, ugyanakkor a devizaadósság törlesztése 2147,3 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság forintértéke az árfolyamváltozás következtében 174,6 milliárd forinttal nőtt, és bruttó módon számítva a teljes adósság 40,5%-át tette ki december végén.

A teljes adósság 28,0%-át kitevő **devizakötvények** esetében februárban egy 2 milliárd dollár értékű, 10 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra

került sor 438,4 milliárd forint értékben és egy 1,25 milliárd dollár értékű, 5 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra 274,0 milliárd forint értékben. Novemberben egy új, 2 milliárd dollár értékű, 10 éves futamidejű, fix kamatozású devizakötvény kibocsátása valósult meg 439,5 milliárd forint értékben. Figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és az újonnan kibocsátott Letelepedési kötvény 769,1 milliárd forint értékű értékesítését, a 884,4 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést (amiből 439,9 milliárd forint volt a P€MÁK visszaváltás) és a 118,7 milliárd forintos árfolyamvesztésüket, a devizakötvények állománya 6169,3 milliárd forintot tett ki december végén, amely a 2012. év végéhez képest 1155,2 milliárd forint növekedést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 12,4%-át tették ki december végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 209,6 milliárd forint devizahitelfelvétel (amely egyes, swapok révén átváltott forinthitelek esedékesség következtében megvalósult visszaváltását is tartalmazza), 420,5 milliárd forintnyi önkormányzati adósságátvállalás, az IMF-hitel előtörlesztését is tartalmazó 1262,9 milliárd forint törlesztés és 55,9 milliárd forint árfolyamvesztésük következtében 576,9 milliárd forinttal csökkent, és 2735,6 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A **költségvetés forintadóssága december** végéig 933,5 milliárd forinttal nőtt, és 12 975,9 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban 29,3 milliárd forint hitelfelvétel, 172,7 milliárd forint önkormányzati hitelátvállalás és a swapok révén átváltott egyes forinthitelek esedékesség miatt megvalósult visszaváltását is magába foglaló 165,3 milliárd forint törlesztés következtében 36,8 milliárd forinttal nőtt. Így a központi költségvetés forinthitel állománya december végén 603,6 milliárd forint értékű hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 56,2%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 896,7 milliárd forinttal, 12 372,3 milliárd forintra nőtt december végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 404,7 milliárd forintos, a lakossági állampapírok 701,4 milliárd forintos növekedésének és a diszkontkincstárjegyek 1,5 milliárd forintos csökkenésének következménye. A nem piaci államkötvények állománya 207,9 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 552,7 milliárd forinttal nőtt, a december végi állomány 988,1 milliárd forint volt. A 2012 májusától értékesített féléves kincstárjegy állománya 10,9 milliárd forintos növekedés következtében 21,3 milliárd forintra emelkedett december végéig. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az 1 éves *Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 49,9 milliárd forinttal 334,2 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható, inflációhoz kötött kamatozású *Prémium Magyar Államkötvény* állománya 2013. december végén 86,5 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 342,9 milliárd forintot tett ki. A decemberben kibocsátott új Babakötvény értékesítése 1,5 milliárd forintot ért el a hónap során. December végén a

lakossági állampapírok állománya 1688,0 milliárd forintot tett ki, ami 701,4 milliárd forint növekedést jelent 2012. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* decemberben 57,3 milliárd forinttal emelkedett. A hó végi 4994,1 milliárd forintos állampapír-állomány 14,4 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2012. december végi állománynál. A külföldi állomány 4,5%-a, 224,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 95,5%-a, 4769,3 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje december végén 3,88 év volt.

A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya összesen 233,8 milliárd forinttal csökkent. Az egyéb kötelezettségek állománya december végén 117,3 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

2013 egészében az állampapír-piacon a leghosszabb, 15 éves lejáratot leszámítva minden lejáraton jelentős mértékben csökkentek a hozamok. Az év elején mind a rövid, mind a hosszú hozamok stagnáltak, majd májusig fokozatosan csökkentek. A rövid oldali hozamcsökkenésben jelentős szerepet játszott az, hogy a jegybank Monetáris Tanácsa óvatosan, havi 25 bázispontos ütemben csökkentette a jegybanki alapkamatot. Ezt az ország javuló kockázati megítélése – amiben szerepet játszott a szigorú költségvetési politika – és a visszafogott inflációs kilátások – amiben szerepet játszott a hatósági energiaárak csökkentése – tették lehetővé.

B/1. Elsődleges piac

Az aukciós hozamok alakulása lényegében a referenciahozamok mozgását követte. Az éven belüli aukciós hozamok (a likviditási kincstárjegy aukció nélkül) 2,3-2,5 százalékponttal csökkentek az év végéig. A 3, 5 és 10 éves lejáratokon 1,0-1,6 százalékponttal, a 15 éves lejáraton 0,1 százalékponttal csökkent az aukciós átlaghozam. A fedezettség a kincstárjegy-aukciókon 2,2-et, míg a kötvényaukciókon 2,9-et ért el.

B/2. Másodlagos piac

A rövid oldali referenciahozamok 2013 decemberének végén az egy évvel korábbinál 2,3-2,5 százalékponttal alacsonyabb szinten álltak. Az év eleji és a májusi stagnálást leszámítva az év folyamán fokozatosan csökkentek a rövid hozamok. Az éven túli lejáratok a 15 éves lejáratot leszámítva 0,6-1,6 százalékponttal csökkentek, míg a 15 éves lejáraton 0,1 százalékponttal emelkedtek 2013 év egészében. A rövid hozamokkal ellentétben a májusi hozamemelkedés jelentős mértékű volt és az év végi hozamcsökkenés ezt csak részben tudta ellensúlyozni.

